

ידי שבת

פעם שבת צייטונג

דיוקנום בלאט ערשיינט דריימאל וואךענטליך...

אויף די זע צייטאג קאנן מאן זיך און פארענליכען...

Pest, den 28. September 1881. פעסט, מיטטוואך ה תשרי ה'תרמ"ב. דרייצעהנטער יאהרונג, Nr. 112.

ערשטע זייטונג דעם רייכסטאנעם פאר דער פיינליכען עראפאנע.

אין דעם אייגענליכע, אין דעם דיוקנום נומער אינווערס בלאטטעס אונטער די פירטעס נעהט פירטעס אין דער קאנגליכע האל-בורג אין אפען דיא פיינליכע עראפאנע דעם אונטערשטן רייכע-טאנעס מיט איינער סהראן-רעדע שטאט, דיא אבענד-בלעטטער ווערדען וואהל שאן דיא סהראן-רעדע ענטהאלטען, דאך וויר וויסען דאס פריי-גען אינווערס בלאטטעס דעס האל-טעם פריי-גען, וועס האל-טעם דיא סהראן-רעדע ערסט אין אינווערס ענטהאלטען נומער פאל-אנהאלטליך אינווערס ווערדען, אין פאלגענדעם פריי-גען וויר דאזער איבער דיא ערסטע זייטונג דעם נע-גענווערטיגען רייכסטאנעס, וועלכע אס 26 מען דיע-זעס נאך פאר דער פיינליכען עראפאנע וויר זיינע מאינסטעס, שטאטטענדיגען האט, דיוועלכע וויר איינער איבער רעדע דעם ערשטען דא-נאך פאר דיא רייכען עראפאנע, פון וואהרהאטען האפען אינווערסעס, פון וואהרהאטען האפען אינווערסעס.

דיא זעטעס בעטאן אס 10 אוהר פארמיט-טאג, דיא קיין פרידענעס נאך פאר הארדען, נאחס דיא אלטערס-מיטגלידעס דעם פארלאמענט-הערר אנטאן בראך און אהל, אלטערס-פרידענעס דען פרידענעס-טהיל און אינ-טערעסאנט דיעביא איזט, דיא הערר באנד שאן צום דרייטעם טעם און דיא שטעלע אי-נעס אלטערס-פרידענעסן בעקלידערט, וואס אל-לעידענעס איינע וועלכענדיגע איזט, זייטעס דיא אינארוישע פארלאמענט בעשטעהט האטעס נאך קיין אלטערס-פרידענעס עילעכט, צום דרייטען-טאלע זענען ווען אינווענעטען, דיא ער אלס אלטערס-מיטגלידעס דעם הויזעס אינווענעס פון טאדע עראיילט ווארדען, דאפיר זינד דיא זעס אלטערס-שריפט-העררע לויט הויז-אויגען אימטער עכטן דיא יינגסטע מיטגלידערע דעם פארלאמענט, דער נענענ-ערשטער און עראק פאלענטע צו זאנען: איך בעניידע ניע איינע מען-שען אס ווען אסט, וואהל ווער דאך זא איינע אל אס ערס-שריפט-הערר, איבער ווייל איך בענע נענע צו דען יינגסטען מיטגלידערע דעם הויזעס עעהלען מאכטע: דיא אלטערס-פרי-זייטעס אינד דיא אלטערס-שריפט-העררע בענלי-טען אירעס איר אסט נור ווענעט טאנע, דיא נאך דער פיינליכען עראפאנע דעם רייכסטאנעס און-לייך אן דיא וואהל דעם וויקליכען פרידענעסן אינד דער וויקליכען שריפט-העררע נעשייט-טען ווירד.

אלס הערר באנד דאס קאנגליכע איינבע-רוינגע-שרייבען דעם רייכסטאנעס פערלעזען האט-טען, לויט ער זעטטליכע מיטגלידערע דעם הויזעס איין, דיא און ווי אס 28 דער דיוקנום (היינט) אס 11 אוהר פארמיטאג און דער קאנגליכע האל-בורג איינפירען מאנען, אס שלאג אוהר אן דער פיינליכען עראפאנע דעם פארלאמענט טהיל-ציינעטען: דיא ערהאב ווי הערר דאנעל אירואני פון זיינע וועטע אונד היילט פאלגענדע רעדע: נעעהרמעס הייז און מיט אים נאמען מי-נער נענענענע-נענענענע אים פאר היינען ערקלע-רען דיא וויר דיא דיוקנום עראפאנע-פיינליכען נאכטע ווערדען אונד ציאר אים פאל-נענערען נענענען: פאר אללעס האלטע און עס פיר נענענענענע ווען אונטערשליך דער פיינליכען

עראפאנע דעם אונטערשטן רייכסטאנעס איף דער קאנגליכען בורג נעכען דער אונטערשטן אונד קראטישען נאציאנאל-פאהנע איך נאך דיא שווארצ-ע-ל-ב-ע פאהנע וועט, דאס בע-דייטעט אס פיעל, אלס ווירדע אונטארן איםטער מיט עסטעררייך איינען און דיא ליכען שטאטט בילדען, דאס איזט אבער נכט ריכטיג, דיא אונטארן איינען בעזאנדערן, זעלסטשטענדיגען שטאטט בילדעט, עס איזט מיט עסטעררייך נור פערטראנספערט צו נעוויסען נעמינאמען צויע-קען פערטונען, וואללען וויר אלוא דיא אונט-הענענדיקע אונטארנס ווארדען, און דיא פיעלען וויר דיא שווארצ-נעלכע פאהנע מיט איף דער קאנגליכען בורג ווירדען אונטערשליך איינער פיינליכקייט, דיא נכט עסטעררייך, זאנדרען איינשליסליך דיא אינ-נאוישע נאציאן אונד בעריהרעס, פון האט וואהל שאן אפטרעס אלווערשעט, דאס דאס שווארצ-נעלכע קיינע עסטערריישישע פארטע וויר זאנדרען דיא פארטע דער אללערהאכסטען העררשער-פאמיליע, איך נלויבע דיוקנום נכט אונד צאל-לייכע נעשיכטס-פארשען בעקעטען עכענ-פאלעס דיוקנום אנויכט, אבער זעלכט ווען דעם זא ווערע וואס האט דיא שווארצ-נעלכע פאהנע אן-לעסליך איינער פיעלע דער אונטערשטן נאציאן צו נעשייטען? און ווערע וועלכענעס אס פלאצע ביא איינער, פאלעלישע-פיינליכקייט דעם אל-לערהאכסטען העררשער-הויזעס, נכט אבער ביא איינער אלווערשענען פיינליכקייט, זעלכע דיא אינ-נאוישע נאציאן בעריהרעס?

דיא איזט אבער נור איינעס, איך פירדע עס אבער צווייטעס נכט פיר נערעכט, דאס זיינע מא-עסטע דען רייכסטאן און דער אפער האלבורג עראפאנע אינד נכט הייר אן פלעט אס פאר-לאמענטס-נעכידע זעלכט! אס 2 מען יולי 1848 ווארדע דער רייכסטאן אס פארלאמענט-נעכידע עראפאנע, פיינליך פאנד דיוקנום עראפאנע נכט פערזאנליך וויר דען קאנגליכע בלאטטעס וואס דערן וויר דען פאלאטין ערצהערצאג שמעלאן, דאך דאס בלייבט זיך ענליך נלייך, דיא דער פאר-לאטין און אלס, טעללעלערטערע זיינע מאינס-טען דיא פיינליכע עראפאנע אונד אבער, איבער-דעם איזט דיא דעם איך אין אונדערען קאנשטיוט-צואנעלען שטאטטען דער פאלע, דיא קאנגליך-ווי-טאראן אין ענלאנד איזט אן נור איינע פראו אונד דאך ערשיינט זא פערזאנליך אים פארלאמענט, אס דיא סהראנערדע צו פערלעזען, וואוונ פיליפ-דער נעווענע קאנג דער פראנצאזען, ערשיען עכענפאלעס אימטער פערזאנליך אים פאלאמענט, דיא דיא פיינליכע עראפאנע אונד צענענענען, דער קאנג פאן אימאליע טהוט דאס זעלכע, מינער מינע נאך נעשייטע דעם און ערעס שטאטטען, ווא דיא קאנשטיוטין איינע וואהרהייט אינד נכט בלאס איך לערעס וואס אומ?

אבער דיא האבע איך נאך אונדערע איי-ווענונגען, איך מאן עס נכט דורדען, דאס זיינע מאינסטע ווערענער דער עראפאנע דעם אונט-רישען רייכסטאנעס פון עסטערריישישען, נכט אבער פון אינארוישען האל-ווערענערען אים-נעכען איזט, וויר צא הלען אן צור ערהאלטען דיע-זען האל-ווערענערען, זעלכע אונטערשליך זאל-כער פיינליכקייטען, ווערען דען קאנג אימנענען, נאציאן אלוין ווערדען, דען קאנג אימנענען, דיוקנום ציינע עכענאן נכט ווא דיא שווארצ-נעלכע פאהנע דארטען, דאס אונטארן נאך אימטער

נכט אלס זעלכענענענענע שטאטט, זאנדרען בלאס אלס בעשטאנדטייל עסטעררייכעס בע-טראכטעט ווירד! איך דאס ערשיינט מיר אונבע-נלייך, דאס זעטטליכע מיטגלידערע דעם אבער-אונד אונטער-הויזעס, אלוא דיא נעזאמעסן פער-טרעטער דער אונטערשטן נאציאן, דיא סהראן-רעדע ענטהאלטען דיא פריי-גען ווערדען זיינע מאינסטע דיע-זעס זעטענענענענע אונד בעדעקען פון פילענענענענע פיר דיא אונטערשטן נאציאן!

אך ווייסן, דער מיניסטער-פרידענעס ווירד מיר ערווערען, דיא האבען און זאלכע בעשטערדען ווערדערהאלט פארנעכראכט, דיא האבען זיך איבער-ציינעט, דאס דיא מאינאריטעט דעם הויזעס אנדערער מינונג איזט, עס איזט דאזער צוועקלאז, ווען דיא זאלכע אונטערשטן אימטער פון זיינע איינשליסלי-דאס ווירד מיר דער מיניסטער-פרידענעס וואהל אונטערשטען, אלוין דאס בערענדיגן דורכאויס נכט, ערשטעס איזט נאך נכט ערווערען, דאס דיא מינונג דער מאינאריטעט אימטער איזט דיא ריי-כטע צווייטעס בעשולדיגע איך יא נכט דיא מאינאריטעט אונד נעשייט נאך ווענער זיינע מאינסטע דען קאנג, דער אללען זיינען קאנשטי-טיווערענענענענע אימטער זיינענענענענע נאכקאסטע, מינע פארזייערע בערענענענע בלאס דיא ראטהע דער קראנע, דאס הייסט: דיא הערען מיניסטער, איך נכט דען מוסה האבען, זיינע מא-עסטען איזט דיא נעכטענענענענע דער אונט-רישען נאציאן אימטערקראס צו מאכען, איך בין איבערצייגט, דאס זיינע מאינסטע, דער נעכראג-טע קאנג אונטארנס, זענען אללע דיוקנו אבער-שענענענענענע ווערדען, ווערע נור זענענענענע דער איהן דארף אימטערקראס מאכט, דאס פיע-לען נעכרייכע ביא דער עראפאנע דעם אונטאר-שען רייכסטאנעס און דער נאציאן נכט בענלי-לינג ווערדען, דיא פאלעס נאציאן זינד פיר אל-לעס פערנאמטארטליך!

דיוקנו רעדע האט נאטורליך נכט פיער-טאלט אים נאנענענענענע איינע מענשען איינדרוק צו מאכען, ווא איינערס-לינגען שטיממעס דיע-זעלכען וואהל פריידיג ביא, ווערדענערען דיא נכטענענענענע פון דענער רעדע, אונטערשליך דיא ווענענענענענענע האכסט אונטערנענענענע-ווערע ווארדע, מיניסטער-פרידענעס שטאם פיער-מינעס דען רעדער מיט ווענענענענענע קרען אב, ער זאנעט פארזינליך: דיא שווארצ-נעלכע פאהנע איזט דיא פארטע דעם אללערהאכסטען העררשער-הויזעס, דיא בעדייטעט אלוא נכט, דיא עסטעררייך אונד אונטארן איינען שטאטט-הייט-דען, זאנדרען בלאס, דאס ביינע שטאטטען נעמ-ליך עסטעררייך אונד אונטארן, אונטער איינעס אל-מינענאמען העררשער שטענען, זאנענען האט וואהל נעמאנר איינע אינווענענענע, דיא הייסט פאר דער פיינליכען עראפאנע דעם רייכסטאנעס נאך אי-בער קיינען נענענענענענענע בעשולע נעמאס ווער-דען דאך, מאכעט איך דען העררן אלטערס-פיער-זידענענענענענע, דיא ווענענענענענענענע

בעפאר יעדאך דער אלטערס-פרידענעס האט וואס נענענענע קאנשטע, ערהאב זיך דער בעקאנעטע איינערס-לינגען שטימע אונטערשטען מיט א-נא די אינד הייסט מיט אונטערשטע שטימע, מאכען וויר אונד דאך נכט לעבערליך: מיט און וויר ניע דאזע דיא האנד בעשען דיא שווארצ-

אָ קאַן זעלבסטערשטערנדליך אונזער נעכסטעס מאַנטאג-בלאטט נישט ערשיינען. — דאָס נעכסטע בלאטט ערשיינט באַהער אים מיטןאָר אונזערע נעצערשען לעזער מאַגען אונס פֿון נאָך אנהאַלטענ- דער ארבייט רעזע רוחע נאָנען, אונד וויר ווינשען אַהענו אײן הערצליכעס : לשנה טובה כתבו ותחתמו!

נעשעפטסבעריכט.

פעסטער פריווע. נעשעפטסבעריכט. פֿאַן ווייזען וואַ נעשעפֿטן פֿילע צו מאַרעטע נעכטאָס, די פֿערקויפֿ וואַר מעסטן. 10000 מעטר' וואַרדען פֿערקויפֿט.

ווייזען	פֿאַן	78.5	קילאָ	18.20
נולד,	100 מעטר' פֿאַן	79	ק"פ	13.50
נולד,	100 מעטר' פֿאַן	77.5	ק"פ	13.50
נולד,	13'10	200	מטר' פֿאַן	12.75
נולד,	71	100	מטר' פֿאַן	75.3
נולד,	76	200	מטר' פֿאַן	12.70
נולד,	77	200	מטר' פֿאַן	12.90
נולד,	77	100	מטר' פֿאַן	12.90
נולד,	76	200	מטר' פֿאַן	12.75
נולד,	77	100	מטר' פֿאַן	12.70

אויס יאָסס' ווירד בעריכטעט: אין ציריך-און-שטעטע, דער קרעמבוער, האַלט אין אונז- רע שטאָרט זייט איינער צייט פֿאַרשעפֿטען. דיא עכען פֿאַן יודען שטאַרק בעזוכט ווערדען, זייט איינע טעגן זיך יודען אלע יודישע בעזוכער וועגענעליכע זאך פֿיר דיא קאסאָ דעם ציריך- דירעקטאָר זעה עפֿטערנדליך אַזט. דיא אַרזאַכע לייענט אין פֿאַלגענעס פֿאַרפֿאַלע: אין יודע- קאַכע שפּעטער זען ווערענדע דער פֿאַרשטאַט- שטירטן אים וועגענעליכע אַהען זיך ווערענדיע עטוואַ טלעכטע ערליכע צו האַבען, דיא אַהע דאָס קינד פֿאַסט יודען מאַן, איינט שטאַנד דער וועגענאכע מיטטען אים ציריך-נעבידע אונד פֿער- צעהנטע איינע קאַלבען נעלאכטן קוקוויץ, דער ער פֿאַן דער מיטטער ערהעלט, דיא קאָס דער דירענדע דעם ציריך אונד פֿערוועטעט דעם אונ- שולדיגע קינדע איינע זאך' נעוואַלגען שטאַט. דיא ער מיט דעם נעכטעם פֿאַרן פֿילע דער קוקורצ-קאַלבען דראַנג דעם קינדע אין דען שלונד אונד — דאָס אינעליקליכע קינד ערשטיכטע נאָך וועגען מיטטען וואַר עס טאַט, דיא עלטער דיא קינדעס וואַלעטן דיא אַנזעיען ביא דעם בערזאַרדע ערשטאַטען, דיא קאָס אבער דער דירעקטאָר ענלעל הערבייא אונד פֿערזאַרלעט דיא אַהען עלטערן דעם אונעליקליכען קינדעס, נאכדעם ווען עסן מאַרטען דאָן נעכט אַבזוכעט נעשאַ, דער איינע סומעט נעלדעם צו שווייגען אללע דער הערר ראכטענער וואַלעטע דעם נאכדעם נעכטען דיא דער טאָר איינע יודשען קינדעס נאָן איינע-שטאַפֿט בלייבע ער פֿערזעגעט אבער דען ער- קום דען באַן (האַס), ווישדעם ווירד דער ציריךס מערה פֿאַן קיינעם יודען בעזוכט. — מערקווידיע אַזט וועגיא ווי ווייט דיא יודע-נעוואַלגען קינדעס פֿערשיינט, אין בלאַטט, דיא שטענדיגע פֿאַלגע- קראַניק פֿינט נעמליך דעזעס בעזוכטע פֿאַלגע- דעם הונד: דער דירעקטאָר דעם ציריךס הערר

קרעמבוער, דער דירך דאָס וועגענדיכע דער ווען פֿאַן ווינען פֿאַרשעפֿטען נאָסען שאַדען ער- לישט, בעזאָב זיך צום הערן ראכטער מיט דער ביטע, דען באַן אַיפֿעהעבען. דיא ראכטער ערקלערט זיך היצע בערייט, דאָך נור נענען ער- לאַ פֿאַן 400 פֿראַנקס, דיא אבער דער דירעקטאָר אַבער איינע זאַלכע סומע נישט פֿערשטע. קאַנע- טע ער דיא ראכטער דיא אַיפֿעהעבען דעם באַנעס נישט דירעקטען, דער דירעקטאָר זאַנטע: עטצט קאַן אַך דיעזע סומע אונמאַליך אַיפֿערייכען, דיא אַך דירך דאָס פֿענענעליכע דער ווען פֿאַן מיינע פֿאַרשעפֿטען ווערענדיכע דער דירעקטאָר זען נעריעט, ווען אבער אייערע ערהוירדען דען באַן אַיפֿעהעבען, ווערע אַך שאַן נאָך 2-3 וואָכען אים שטאַנדע זיך דיא פֿעללנעטע סומע צו ער- לענגען פֿאַרשעפֿטען דער ראכטער: "ניין! ניין! אייך באַרן מאַכע אַך קיינע נעשעפֿטע, אָ וועגענענעם ווירדע אַך איינעם ציריךס-דירעק- טאָר שריווען, דער היינט פֿיער, מאַרעטע אבער שאַן, ווייט נאַט, "ווא אַזט" שטאַפֿען זיא זיך דאָס עלה, אונד דער באַן ווירד אַיפֿעהעבען זיך "— יודען ווירד וואַהל איינענען, דיא היצע דאָר- שפעללנע איינע פֿירטע ליע אַזט, מאַן ווירד עכען דער וועלט נליכע סומע, דיא דער ערהוירדע ראַכטער דען, דיא פֿאַן דיא דעם צויעקע אבער דען ציריךס פֿערהענגט האַכע אים פֿאַן העסטן דירעקטאָר 400 פֿראַנקס ערשעסטען צו קאַנען, עס ווערע נאַ ווען דער הערר ראכטער נענען דיא ערשענישטע פֿעללנענדישע בלאַטט איינע פֿרעם-פֿראַגעס אַנשטענען ווירדע ווענען עה- דע-נע-בעליווענע, זא עטוואַ דאָרף מאַן זיך נישט זאַנען לאַסען; איינענעם דירעקטע עס זיך הע- ביא נאָך נישט אים איינע וועקליכען. הייס האַ- עלן, דער אַין זאַלכע יאָר נעווענדליך פֿעראַכטען אַזט, דער ראכטער ווירד בלאָס דיא טאַלענדער דער נעמינדע ערמאַנט האַבען, דען ציריךס וואַ איין יודישעס קינד אונשולדיגע וועגענענעשטע וואַרדע, נישט צו בעזוכען, — אונד הייעטע האַטע דער ראכטער פֿאַללעקאַמען רעכט נעשאַן!

נאכטראג.

איינע היינט הייע איינע פֿאַרשעפֿטע דע- שע אים בערדן בעלדעס: דיא איינענע דעם הערן קאָס טעל לאַר צו נעכטען דער היי- האַט הייע אין אללען קריווען איינע נעראַדע צו אייערע ערשענישען איינענע נעכטע. עס וואַרדע אין פֿאַלגע דעסען אין מיניסטער-דאַטא אבע- האַלטען, אים דיא שטעלע אַיפֿעהעבן צו מאַכען, וואַ מיט איינעם שלאַנע אללע יודע-וואַלגענען נעווענדיגאַלען ווערדען קאַנענען.

נאכדעם אַ קאַמערדען זאַנטאַ, אַן וועלכעס מאַנע נעוואַהנדל אונזער מאַנטאג-בלאטט נעשעפֿטען אונד נעוועטע ווירד, ראש השנה אַזט,

שאַטט ווילען. דיא יודשען שטודענטען בילדען אַן דער קעווער אוניווערסיטעט דיא מערהאַר- עס וואַרדע דאַרער זייטענע זעמסטליכער שטודע- דענטען איינע פֿעטיצאָן אַ דען קאַנענען נעוועטע מיט דעם אונזען דען אַיטוויטונג-בעפעהל צו פֿעריכטען, דיא דירך דיא אַיטוויטונג דער ווינשען שטודענטען דיא נאנע אוניווערסיטעט צו נעווענע נעהען מיטטען. דער דירעקטאָר דער אוניווערסיטעט האַט פֿאַרלייפֿט בעזוכערס, דיא דיא אַיטוויטונג-דינעזעס אַיטוויטונג-בעפעהלם ביז נאנעכטער הי- מיטענאכען וואַרדע אַז: עס אַיט נעראַדע צו מערקווידיע, וואַרדע דיא אַיטען בעראַדען טריי- בען, פֿאַרדער הייע עס, דיא נור יודישע האַנד- ווערקער, אַדער ווען, דיא איינע פֿאַרשעפֿטען שטודענען האַבען, אַן רוסלאַנד נעוואַרדע ווער- דען, פֿון טרעכטען מאַן אַך דיא יודשען שטודענטען אים דען שטעטען הייט.

(איינ ציריך קאָס אין הַרם.)

אויס יאָסס' ווירד בעריכטעט: אין ציריך-און-שטעטע, דער קרעמבוער, האַלט אין אונז- רע שטאָרט זייט איינער צייט פֿאַרשעפֿטען. דיא עכען פֿאַן יודען שטאַרק בעזוכט ווערדען, זייט איינע טעגן זיך יודען אלע יודישע בעזוכער וועגענעליכע זאך פֿיר דיא קאסאָ דעם ציריך- דירעקטאָר זעה עפֿטערנדליך אַזט. דיא אַרזאַכע לייענט אין פֿאַלגענעס פֿאַרפֿאַלע: אין יודע- קאַכע שפּעטער זען ווערענדע דער פֿאַרשטאַט- שטירטן אים וועגענעליכע אַהען זיך ווערענדיע עטוואַ טלעכטע ערליכע צו האַבען, דיא אַהע דאָס קינד פֿאַסט יודען מאַן, איינט שטאַנד דער וועגענאכע מיטטען אים ציריך-נעבידע אונד פֿער- צעהנטע איינע קאַלבען נעלאכטן קוקוויץ, דער ער פֿאַן דער מיטטער ערהעלט, דיא קאָס דער דירענדע דעם ציריך אונד פֿערוועטעט דעם אונ- שולדיגע קינדע איינע זאך' נעוואַלגען שטאַט. דיא ער מיט דעם נעכטעם פֿאַרן פֿילע דער קוקורצ-קאַלבען דראַנג דעם קינדע אין דען שלונד אונד — דאָס אינעליקליכע קינד ערשטיכטע נאָך וועגען מיטטען וואַר עס טאַט, דיא עלטער דיא קינדעס וואַלעטן דיא אַנזעיען ביא דעם בערזאַרדע ערשטאַטען, דיא קאָס אבער דער דירעקטאָר ענלעל הערבייא אונד פֿערזאַרלעט דיא אַהען עלטערן דעם אונעליקליכען קינדעס, נאכדעם ווען עסן מאַרטען דאָן נעכט אַבזוכעט נעשאַ, דער איינע סומעט נעלדעם צו שווייגען אללע דער הערר ראכטענער וואַלעטע דעם נאכדעם נעכטען דיא דער טאָר איינע יודשען קינדעס נאָן איינע-שטאַפֿט בלייבע ער פֿערזעגעט אבער דען ער- קום דען באַן (האַס), ווישדעם ווירד דער ציריךס מערה פֿאַן קיינעם יודען בעזוכט. — מערקווידיע אַזט וועגיא ווי ווייט דיא יודע-נעוואַלגען קינדעס פֿערשיינט, אין בלאַטט, דיא שטענדיגע פֿאַלגע- קראַניק פֿינט נעמליך דעזעס בעזוכטע פֿאַלגע- דעם הונד: דער דירעקטאָר דעם ציריךס הערר

קרעמבוער, דער דירך דאָס וועגענדיכע דער ווען פֿאַן ווינען פֿאַרשעפֿטען נאָסען שאַדען ער- לישט, בעזאָב זיך צום הערן ראכטער מיט דער ביטע, דען באַן אַיפֿעהעבען. דיא ראכטער ערקלערט זיך היצע בערייט, דאָך נור נענען ער- לאַ פֿאַן 400 פֿראַנקס, דיא אבער דער דירעקטאָר אַבער איינע זאַלכע סומע נישט פֿערשטע. קאַנע- טע ער דיא ראכטער דיא אַיפֿעהעבען דעם באַנעס נישט דירעקטען, דער דירעקטאָר זאַנטע: עטצט קאַן אַך דיעזע סומע אונמאַליך אַיפֿערייכען, דיא אַך דירך דאָס פֿענענעליכע דער ווען פֿאַן מיינע פֿאַרשעפֿטען ווערענדיכע דער דירעקטאָר זען נעריעט, ווען אבער אייערע ערהוירדען דען באַן אַיפֿעהעבען, ווערע אַך שאַן נאָך 2-3 וואָכען אים שטאַנדע זיך דיא פֿעללנעטע סומע צו ער- לענגען פֿאַרשעפֿטען דער ראכטער: "ניין! ניין! אייך באַרן מאַכע אַך קיינע נעשעפֿטע, אָ וועגענענעם ווירדע אַך איינעם ציריךס-דירעק- טאָר שריווען, דער היינט פֿיער, מאַרעטע אבער שאַן, ווייט נאַט, "ווא אַזט" שטאַפֿען זיא זיך דאָס עלה, אונד דער באַן ווירד אַיפֿעהעבען זיך "— יודען ווירד וואַהל איינענען, דיא היצע דאָר- שפעללנע איינע פֿירטע ליע אַזט, מאַן ווירד עכען דער וועלט נליכע סומע, דיא דער ערהוירדע ראַכטער דען, דיא פֿאַן דיא דעם צויעקע אבער דען ציריךס פֿערהענגט האַכע אים פֿאַן העסטן דירעקטאָר 400 פֿראַנקס ערשעסטען צו קאַנען, עס ווערע נאַ ווען דער הערר ראכטער נענען דיא ערשענישטע פֿעללנענדישע בלאַטט איינע פֿרעם-פֿראַגעס אַנשטענען ווירדע ווענען עה- דע-נע-בעליווענע, זא עטוואַ דאָרף מאַן זיך נישט זאַנען לאַסען; איינענעם דירעקטע עס זיך הע- ביא נאָך נישט אים איינע וועקליכען. הייס האַ- עלן, דער אַין זאַלכע יאָר נעווענדליך פֿעראַכטען אַזט, דער ראכטער ווירד בלאָס דיא טאַלענדער דער נעמינדע ערמאַנט האַבען, דען ציריךס וואַ איין יודישעס קינד אונשולדיגע וועגענענעשטע וואַרדע, נישט צו בעזוכען, — אונד הייעטע האַטע דער ראכטער פֿאַללעקאַמען רעכט נעשאַן!

פֿרייזען	קוואליטעט	סך	פֿרייזען	קוואליטעט	סך
קילאָ	קילאָ	קילאָ	קילאָ	קילאָ	קילאָ
25 40	100	8.50	9	8.50	9
127 50	59	62	7.50	7.70	62
65 50	20	62	7.00	7.70	62
30 50	35	75	7	6.95	75
41	70	73	6.90	6.85	73
122 50	52				
112 75	25				
135	1 25				
118 20	122	7.90	13.50	13.50	13.50
90 80	131	7.70	13.50	13.50	13.50
88 90	131	7.70	13.50	13.50	13.50
97 75	172	13.50	13.50	13.50	13.50
99	170	13.50	13.50	13.50	13.50
97 50	40	18	13.50	13.50	13.50
102	40	18	13.50	13.50	13.50
100 50	40	18	13.50	13.50	13.50
132 50	40	18	13.50	13.50	13.50
91 50	40	18	13.50	13.50	13.50
103	40	18	13.50	13.50	13.50
103 25	40	18	13.50	13.50	13.50
100	40	18	13.50	13.50	13.50
95	40	18	13.50	13.50	13.50
144 75	40	18	13.50	13.50	13.50

נעלכת פהאנע צו בעזייטיגען, אים יאהרע 1876 האט זיך מיטן און דען מיניסטעריווען אינגעשטונעלט. זייט דויער צייט איז ער בעמיהט, נישט בלאס דיא פארבערן און אנדערן און דא וויכטיגס-טראיאנס פאר עס ען אונגאריש צו פאר-דרענגען, אים זיך נאר אין עסערדריך בעליבט צו מאכען, און ווישע דאיער, דאס דער אראנזישע אנטראן צום בעלשום ערהאבען ווערע, דאס נייע מאנד צור פייערליכען עראפלאנונג אין דער בריט-ערישע, בעפאר אללע פאן איהם ערוועהנטען א-בעלשטיגען וועלכע דא אינגערעסטען אינד א-ועהר אינגאריש בערלעסער, בעזייטיג זינד — (אלגעמייע רופע: הייסע דארף נאך קיין בעלשום נעפאסט ווערען! הייסע דארף נאך קיין בעלשום נעפאסט ווערען!) דער אלטערס-פרעזידענט ערקלערטען הוערדיק דיא וועגען פאר ווישלאכען.

דיא צייטיגונג בעקומען אללע דיא אונג-טען אראנזיש דיא וואלד אין איינער רעפובליק אס פלאטע ווערען נישט אבער אין איינעם שטאט, טע דא דער מאנארך ערוויסען בעקטע האט וועל-בע ווישע ערשטע ווערען מיסקען, ניד בענליך א יינעם פונקטעם נעכען דיא מיסטען בלעט-טער הערן אראנזיש רעכט, און זיא ווישען ע-ליך, דאס אינאריש האפ-ווערען-טרענע ער-נאנט ווערען מאנען, וועלכע דען קאני ביא פייערליכקייטען, דיא נור דיא אונגארישע נאציאן בערעטשען, איינעבען מאנען, דיא בלעטטער פערנעסטען אבער, דיא דיא ערהאלטען זאלכע האפ-ווערען-טערען פילע געלד קאסטען, דיא נענעווערעטען האפ-ווערען-טרענע ווערען ע-מינישטליך פאן עסערדריך אינד אונגאריש ער-האלטען, אונגארי קאני דער שויער נייע לאסטען אייפליען, און און אונגען האפ-ווערען-טרענע צו בעזייטיגען, דיא אים גרינדע נעמאסטען דאך נישט איינעם.

פערשידענע נייאנווייטיגען.

* (א ו ז ע ר ס ט א נ י א) איז הייסע פיה מיט סעפארטע צו פאן נאדאלאך נאך אפען גע-לאסטען, אים דיא פייערליכע עראפלאנע דעם אונ-גארישען רייכסטאנע פארזענעמען, זיא וויר בע-רייטע בעמעקטען, קאנען זי דיא טרהאפ-טער וועלכע ערסט שפעט נאכטימאנס פערפאלגע-ליכט ווערן, און דיענעס בלאסטען ווערעסן שאן נישט א איר נאכטימאנס און דער פאסט זיין מיט נישט מעהר בריינען, איינעסען ברייטע דער לענדער און דיענע טרהאפ-טער נישט אן גייערע צו זיין דיא ווירד נאנין איינפאן אללע אים ניער רייכס-טאנע פארזענעמענען אייבייטען אפעלדערען.

וויי דורך צולעצע דער פערטליכען לאנע א-ראפאס ערוועהנען, מיט דער פערזענעוונג, דאס אינערע מאנארשע צו דייטשלאנד, רוסלאנד און צו אללען איבריגען גראם-בעקענען אין דען פריינ-שאפליכסטען בעזייטיגען שטענען. הייסע אבער רייזע דער קאני נאך ווען, ווא ער ביז מיט טע אקטאבער פערזיילען ווירד, ערסט נענען דען 17-טען אקטאבער קאסטע דער קאני צוריק נאך פעסט, אים דורך לענגערע צייט הייער אייפציהאלטען, אונטערע קאניווע ווערע דער פריינעסטען מאריא וואלענע בלייבט הייער ביז ענדיג העצעבער.

* (ר א נ ד ר ל א א מ ס א ר א ר) מענטש (ע) דער רייכסטאנע האט בלאס זייע ערסטע וועגען אבערעאלטע, אבער עס נאכ שאן איינען שפאנדאל, ווען דערווענדען זיך און נישט עכען אים איינען דעם ווישענע וואלעס, אונדערן אים קארדראך (וישען-מאנע) אבערשפעלט האט, אונטער לענדער ווערען זיך נאך עראינען, דאס צוויי ווארען איינע אונטערזייען ווערען דער בע-טהיילונג אן איינעם ארדענס-שוונדעל אייגעלי-טעט ווארען דיא אונטערזייענדיק ווארע דא-מאלס אונטערזייען אונד דען אונטערזייען נישט נעשטעלעט, אבער וואראו ערשינע טראטענען נישט מעהר אין דען זענענען דעם רייכסטאנעס וויל זינע פרייערען פערעהרעך זיך נענען און קאלט בעמאסטען האבען, דער וואל-בעמערקטע עשטאט (פארמארקטער קאמייטע) וועלכע טראטענען ניערדינעס הערן וואראו צום דעפיטירטען ער ערשינען זיך אין דער ערסטע וועגען דעם רייכ-טאנע אין דער האפענונג, דאס זינע אנגעלענע-הייט בערייטע פערנעסטען זיין דירפטע אלס ער עראך דיא וועגען פערליכע אונד אין דען קארד-דאך ניג, דיא טראט דער זינע דעפירטע נעדען פאן ראהאני און און זייען דעפיטירטע נענען, און זינע הייער עס געראט איינע גראסע אונטערזעמטהייט דאצו, נאכדעם וואס נענען דיא פארניכטאט ווארען הייערע איינער אנשטע-דיגע לייע צו קאסטען, און האבען און דעפירט-טענעטעלעט נעשטעלעט, דיא האבען נישט מעהר הייער צו טהון — וואראו ענטפערטע זיך וואר-לאן, ווערענענענען הייערע דורך און בלי-טענע וועלע צור איינפארטען געלאנגען!

* (א ו ז ע ר ס ט א נ י א) דעם פעסטער לאנד ווירד אים פארזיך בערייט-טעט, דער וועגן איינעם איינפארטענען ווערע וואלדענעקייטעס-וועגען וועלכע ערהאלטען ווישע באראן הויש האט איינע מיליאן פראנקע גע-שפענדעט צור אונטערזייענען דער רוישיגען דען, דיא נאך אמעריקא אויטאנאריען, דיענע האב-ענען נאמען און פיינען: — מינע העלענע, מיין איינעם מערען: דער שטרייכען-שרייא דעם מערענס פערזאנדעל-טע זיך יעשע, און איינען פרייערען: א רוויס: דיא כיום מיין ענען, דורך האט נאכט נעמארט: דיא אייטא-טע זייע זינע קניע אונד קוסע זיין ווענאד, דיא פערמילינ: דיא איינרירנלונג: (שריע יעשע דיא הערן דעם רויסע ענטגען) פארזיילענע פרייעלינג: זיא דאפטע דיא עס וואגען, איינע צויען פרייעלינג: זיא צו בעשעהלען, זיא דיא איהרע איינעט פילאזאפן בע-האנערען זאלן: כיום זיא איין ראמישער ברינע, האבע און נישט און רעכט, דורך ענבעסאלס אים מינעס הווען הייטאזיילאנען: נישט מינע פילאזאפן הער: נעמעסעווען: (דויער רויסע) דיא ווען איין אללע שפעל זיך ביישטעהן: — צושפעל נישט, מינע העלענע: דיא כיום מינע גלייכענס-געמאסטען, אונד דאך שיעט דורך: — הא: הא: (שריע יעשע דאס ווייב) אלאך איין און ווער: זיין וואגן כיום זיא נישט מעהר שקלאווען: און איינע וועגן דעם אלקאס פראט יעשע דער ווירש הינצו אונד נאפע: — ווייב: בעלידער רועקען מאנן נישט: ער האט איינפילם ביא האפען: ער איז איין אונ-פערזאנדענער דעם בענינע: ער קאני אונס פערזעריכען, לאסטע דען וועגן הערן נעקטן, אונס קויכען פיר און זאל דאס מערען נאך דועסמאל פערשאנס ווערען: דער הער קאני נון פערזאנע וועיער פארטעהן:

* (א ו ז ע ר ס ט א נ י א) פערלאסטען מיך נישט: (דויער העלענע) פער-לאסטען מיך נישט.

פאליעטאן.

איס איינער איינעראנגענוגן וועלט.

(22 טע פארשטענדעווג.)

* (האדע מיך (זאנעט העלענע), און האבע דיר שריי געדינטען, און, דיא איינע פאן איהרע סוסטע ווער-ענע-ליך בעליבט אונד ערגאנגען ווארע: — און: סוסטער: (וויפערע זיא) לעיבע סוסטער: לייעסטע דא דיר יעמאלס פיינסן, דאס עס אן ווייט מיט זיך קאסטען ווירע: — (דאן זאנעט זיא צו איהרע פרייא) בעפעלע מיר אללע אנדערע, און ווילל געהאכען, אבער איך ערקלערע דיר יעשא, און שפיענע, הארט אונד איינעווענדען דיא און כיום, און און דאס זינע מעהר היינגען, מינעווענען פאירע מיר, און דאס דען טאך פאר זיך וויא איין וואלד איבער דאס צושפענע לעסט, שרייען זיא דאס ווייב און דאס וויערשפיענסטע מע-נען, זיא ערשיפע דיא צושפענען מיט דער איינע האנד ביא דען הארען אונד מיט דער אנדערע האנד שייב דיא דויערליכע אן העכטע, דאס דאס בלוים נאך אללען ווישען שרייעטען.

* (אך: שאנע מינען: (דויער העלענע) און כין די נאך זא זינע, אונד כין יא בלינד, אונד דאס נישט שטרא-פע טענען זיך) אין דיענע אויגענליכע שרייעטע דרוום אין דעם צושפען, און וועלכעס עכען דאס אויגעליכע העלענע גע-פיינעס ווארע, גייאזאפעט, ווילדעס סטער: (שריע יעשע רויסע) זיא קאנעס דיא איין מערען, איין בלינדעס, אונגליק-לי-

דרוום נאמען זיין טוך אונד ווישעט דאס דיא פרייערע כיום דעם מערענס אב

ווער העסטע זיך דענקען זאללען (זאנעט דאס וועגן), דאס אוינעמיק בלינדע העלענע נאך אן ענעהר ווע-דען זאללעט: אונטער האקע-פרייעסטע צארהלם פיר זיא זיא פילע געלד, אונד איין זאלן געוואלדיגער הער נעסטע זיך איהרע און

דרוום ווערעטען זיך יעשע אן דען ווירש אונד זאנע: מיין נוסטר מאנן: דיענע אונד דיענע שקלאווען, זיא זינע נישט און אונד נעשקוס און דער פאלענע דער בלוסקען, און ווישע נון, איינע זאלכע שקלאווען איינע דאכט צום נעשקען צו סאכען, וויללעס דיא זיא מיר פערקויפען זיך

דאס בלינדע מערען שפיען נון אבערמאלס איין פרייענענער אייט. — אך: מינע פיינסן: (דויער זיא) זיא נעקטן און ערפילונג זיא שפאנד און אונד בלי-טע פריידיג מוס דען בלינדען איינען אוסעהר, אלס און זיא וועקן קאנעט

דיא אונגליקליכע: זיא פיינסע דאפאן, דאס זיא דרוום איינעם הייאהטען ווערע, אונד גלייכעס נון, דיעס זיא דער אנטאנע צור ערפילונג אוהרעס פרייעסען, אך: פערקויפע דאס מערען נישט ריעה דאס ווייב דעם ווירשעס: זיא אונד מיר זאלען וערעהר, אלס זיא אין נאך ווענען: דיא איינע אונגליקליכע העלענע זאקן וויערע מוס איינעם פיינסען וועפע צוריק אונד שפיענע זיך וויערע אן איהרען ענשטער, נענען מיר דען פרייז (זאנעט דרוום)

בעס קער אן פיינען: — מינע העלענע, מיין איינעם מערען: זיא

דער שטרייכען-שרייא דעם מערענס פערזאנדעל-טע זיך יעשע, און איינען פרייערען: א רוויס: דיא כיום מיין ענען, דורך האט נאכט נעמארט: דיא אייטא-טע זייע זינע קניע אונד קוסע זיין ווענאד, דיא פערמילינ: דיא איינרירנלונג: (שריע יעשע דיא הערן דעם רויסע ענטגען) פארזיילענע פרייעלינג: זיא דאפטע דיא עס וואגען, איינע צויען פרייעלינג: זיא צו בעשעהלען, זיא דיא איהרע איינעט פילאזאפן בע-האנערען זאלן: כיום זיא איין ראמישער ברינע, האבע און נישט און רעכט, דורך ענבעסאלס אים מינעס הווען הייטאזיילאנען: נישט מינע פילאזאפן הער: נעמעסעווען: (דויער רויסע) דיא ווען איין אללע שפעל זיך ביישטעהן: — צושפעל נישט, מינע העלענע: דיא כיום מינע גלייכענס-געמאסטען, אונד דאך שיעט דורך: — הא: הא: (שריע יעשע דאס ווייב) אלאך איין און ווער: זיין וואגן כיום זיא נישט מעהר שקלאווען: און איינע וועגן דעם אלקאס פראט יעשע דער ווירש הינצו אונד נאפע: — ווייב: בעלידער רועקען מאנן נישט: ער האט איינפילם ביא האפען: ער איז איין אונ-פערזאנדענער דעם בענינע: ער קאני אונס פערזעריכען, לאסטע דען וועגן הערן נעקטן, אונס קויכען פיר און זאל דאס מערען נאך דועסמאל פערשאנס ווערען: דער הער קאני נון פערזאנע וועיער פארטעהן:

* (א ו ז ע ר ס ט א נ י א) פערלאסטען מיך נישט: (דויער העלענע) פער-לאסטען מיך נישט.